

Regisseur **Nina Spijkers** over ***Het temmen van de feeks***

Veruit het meest seksistische toneelstuk dat ik ken

Regisseur Nina Spijkers zet Shakespeares *Het temmen van de feeks* op z'n kop, door alle mannenrollen te laten spelen door vrouwen en de vrouwenrollen door mannen. Zo wordt Roeland Fernhout als feeks

Katherina getemd door Astrid van Eck als Petruchio. Een kunstgreep waarmee Spijkers, ten tijde van #metoo en Time's Up, onze hardnekkige man- en vrouweelden onder de loep neemt. >

TEKST: ... | FOTO: BART KOETSIER

► Wat heb je ontdekt?

"Het eerste wat opviel was dat de vrouwen opeens heel veel tekst hebben en de mannen heel weinig. Voor Roeland is het zijn kleinste hoofdrol ooit en voor Astrid is het haar grootste hoofdrol ooit. Blijkbaar zijn we zo gewend aan de scheve verdeling, dat het pas opvalt als je de boel omdraait."

Dat doet me denken aan dat onderzoek van de BBC van laatst, waarin werd gekeken hoe vaak vrouwen in vergelijking met mannen aan het woord waren in Oscar-winnende films. Het verschil was echt niet normaal groot.

"Ja, shocking hè? Het is ongelooflijk en bizar en ook best wel eng. Het moet echt nodig veranderen."

"Waar we verder achter kwamen is hoe weinig je eigenlijk nodig hebt om iemand van het andere geslacht te spelen. Met taal kan al heel veel. Jurken, pruiken en nepwimpers hoeven er helemaal niet aan te pas te komen, travestie aan de buitenkant is niet nodig. In het gewone leven is er helemaal niet zoveel verschil in de manier waarop mannen en vrouwen zich kleden. In de voorstelling maken we gebruik van korsetten met borsten, heupen en billen om de lichaamsvormen te veranderen en verder zit het 'm met name in de manier van bewegen. We zetten alles overigens wel vrij karikaturaal aan, het is tenslotte een komedie, een klucht."

"Veruit het belangrijkste wat we hebben gemerkt is dat de voorstelling door de geslachtsverwisseling nergens comfortabel wordt. Je kunt niet lekker wegzakken in het verhaal of even vergeten waarnaar je zit te

kijken. Je kunt niks voor een simpele grap aannemen, want door de omdraaiing ben je er voortdurend van bewust dat het over mannen en vrouwen gaat. Alles wat gezegd wordt heeft extra lading, hoe de rol gespeeld wordt voelt als een mening over het geslacht. Dat maakt het heel spannend. En het maakt ook dat veel mensen kwaad worden."

Kwaad?

"Ja. Vrouwen vinden het vervelend hoe de mannen de vrouwen spelen. En mannen vinden het vervelend hoe de vrouwen de mannen spelen. Heel interessant dat daar zo heftig op gereageerd wordt. Het ligt blijkbaar allemaal nog veel gevoeliger dan we denken."

Hoe ben je tot de keuze voor het stuk gekomen, waarom Shakespeare?

"Ik wilde een voorstelling maken over seksisme, machtsmisbruik en misogynie en als je dan repertoire gaat zoeken kom je al snel uit op *Het temmen van de feeks*. Het is veruit het meest seksistische toneelstuk dat ik ken. Dat ik er iets ingrijpends mee moest doen was van begin af aan glashelder. Ik kan me niet voorstellen waarom iemand het stuk vandaag de dag nog op de planken zou willen brengen in de traditionele rolverdeling."

Het wordt ongetwijfeld nog gedaan.

"Ja, natuurlijk. Een amateurtheatergezelschap uit Loppersum is er momenteel mee bezig. In een interview in het Dagblad van het Noorden vertelde de regisseur dat hij de manier waarop ik ernaar kijk enorm bekrompen vindt. En daar hebben wel meer mensen – veelal mannen – last van. Ze willen niet horen dat het een seksistisch stuk is. Alsof ik daar Shakespeare mee aanval! Ik snap heus wel dat hij zijn stukken in een heel andere tijd schreef. Ik hou bovendien van Shakespeare; sinds ik op jonge leeftijd *Hamlet* zag is er een liefde voor zijn taal en manier van schrijven ontstaan, ik wilde al heel lang eens ervaren hoe het voelt om zijn werk te ensceneren. Maar we moeten er wel met de ogen van nu naar kijken. Ik kan Shakespeare niet aanvallen op zijn seksisme, maar ik kan mensen er wel op aanvallen dat ze klakkeloos de rolpatronen van vierhonderd jaar geleden overnemen."

Wat hoop je te bereiken met deze voorstelling?

"Ik heb niet de illusie om met mijn voorstelling het maatschappelijke genderprobleem op te lossen, dat is ook helemaal niet de bedoeling, maar mijn hoop is wel dat we langzaam bewegen naar een meer 'genderfluide' identiteitsbeleving. Op het einde van de voorstelling leggen de acteurs hun kostuums af, gaan ze zich neutraler bewegen en gedragen, zijn niet meer echt man of vrouw, maar meer iets daartussenin. Ik zou willen dat we langzamerhand gaan loskomen van de gekaderde man/vrouw-eigenschappen, dat we uit onze hokjes kunnen stappen en vrijer zijn om onze identiteit vorm te geven. Dat we kunnen zijn wie we zijn, los van uiterlijke kenmerken. Zo'n Billy Porter, die bij de Oscaruitreikingen in een smokingjurk op de rode loper staat. Dat vind ik heel inspirerend." ✖

TONEELSCHUUR PRODUCTIES

Het temmen van de feeks

Katherina is een vrouw met wie niemand wil trouwen. Haar zusje Bianca, in alles haar tegenbeeld, is veel geliefder. Bianca mag van hun vader echter pas trouwen als ook Katherina aan de man is gebracht. Hoewel dit een helse opdracht lijkt, gaat de rijke Petruchio de uitdaging aan om deze feeks te temmen. Maar wie temt nu eigenlijk wie?

Regisseur Nina Spijkers neemt Shakespeare's (seksistische) komedie als vertrekpunt om te onderzoeken hoe bepalend gender rolpatronen zijn.

Wat is de erfenis van stereotypen en hoe breken we los van deze conventies om werkelijk gelijk te zijn?

Spijkers bedacht voor *Het temmen van de feeks* alvast een oplossing en laat alle vrouwenrollen door mannen en alle mannenrollen door vrouwen gespeeld. Met o.a. Roeland Fernhout en Astrid van Eck.

"Een genot om de actrices zich te horen uitleven in Shakespeares verzen (helder en spitsvondig vertaald door Tom Kleijn)."

DE VOLKSKRANT ****

"Roeland Fernhout ontroert als feeks in kleurrijke Shakespeare."

NRC HANDELSBLAD ****

"De rijkheid aan betekenis die Spijkers aanboort maakt haar *Het temmen van de feeks* tot een zeer boeiende theaterervaring."

THEATERKRANT

maandag 8 april, 20.15 uur
Stadsschouwburg

INLEIDING